

A „Mintalapok“-ból.

Horti Pál.

A THÉK ENDRE-FÉLE ZONGORAGYÁR PLAKÁT- PÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYE.

Mikor a „Magyar Iparművészet“ plakát-pályázatának hirdetését olvastam, meglehetősen bizalmatlansággal néztem a várható eredmény elé. Csak végig kell tanulmányoznunk hirdetési oszlopainkat, reklámokkal borított falainkat, hogy lássuk, hogy plakátok dolgában mi 10–15 esztendővel hátramaradtunk. Azoknak kétharmadrészeben ugyanazt a túlárnycolt – és azért piszkos benyomású – rajzot, a frissesség nélküli színeket, azoknak bántó összeállítását, a gyermekes betűket és az elrajzolt alakokat találjuk. A jó harmadrész fele pedig idegenből került úgy, hogy hirdetéseink itthon készült részének alig egyhatoda az, a mi a modern igényeket kielégítheti. Vagyis a mi élénk tarkaság nélkül, a minék friss és jó színhatása, szabatos rajza, vonzó sujet-je, céljának és méreteinek megfelelő írása vagy, egyszóval, a mi a „művészies“ jelzőre igényt tarthat. Látván tehát hirdetés-termelésünknek művészi tekintetben bizonyára nem magas röptű eredményét és tapasztalván, hogy a nagyközönség ilyenre még nem is vágyik, egész logikusan azt következtethettem, hogy nem is lesz olyan gyakorolt szemünk meg kezünk, mely egy hirdetést művésziesen tudna megoldani, vagy ha van, méltóságán alulnak fogja

találni, tehetségét hasonló föladatakra pazarolni.

Nohát nem szégyenkezve, hanem örömmel vallom meg, hogy ebben a föltevésemben alaposan tévedtem. A lefolyt pályázat bebizonyította, hogy plakát tervezésben nekünk egészen elsőrangú erőink vannak, melyek csak alkalomra várnak, hogy falainkat vicces ötleteikkel, kellemes színhatású kompozíciókkal, lelket művelő szabatos rajzaikkal ellephessék. Láttuk, hogy a festőművész az ornament kezeléséhez is ért, a díszítőművész pedig helyesen rajzolja az alakokat. Megbecsülik, sőt fölhasználják a betűk ornamentális tulajdonságait, tudnak ötletesek – és a mi fő – eredetiek lenni. Nagyon örvendetes, hogy a „M. Iparművészet“ fölfedezte fiatal művész-gárdánknak ezt a szunnyadó tehetségét és igen kívánatos, vajha azok, a kik képes hirdetéseket közölnék, ezeket a tehetségeket föl is használják. Bizony mondom, Párisban egy Chéret, Mucha stb. plakátjaival borított falterület nemcsak nemesítőleg hat a közönség ízlésére, de telítőleg a hirdetőik zsebeire. Ezt a mi hirdetőink is megszívlelhetnék.

A szerény javadalmazással kecsegtető pályadíjra 29 pályaterv érkezett be. Látszik tehát, mily örvendve kaptak a pályázó mű-

vészek az alkalmon, hogy tehetségüket ebben az irányban is bemutassák. E közül a 29 tervezet közül alig 2–3 a kivetendő; 8–10 munka elsőrangú, a többi pedig közepes jó eredményű. A pályabíróság a következőképp döntött fölöttük:

Az első százötven koronás díjat a „L'affiche“ jellegű tervezet kapta, szép koncepciójáért és azért, mert legjobban megfelelt a pályázati föltételeknek. Szerzője *Vaszary* János festőművész. A második 80 koronás díjat a „Parsival“ jeligés kapta, hatalmas művészi felfogásáért. Szerzője *Boros* Rudolf rajztanár. Első sorban dicséri meg a pályabíróság a „Ha“ és a „Három szín“ jeligés tervet, mely utóbbi számára Thék Endre úr szíves volt egy harmadik 50 koronás

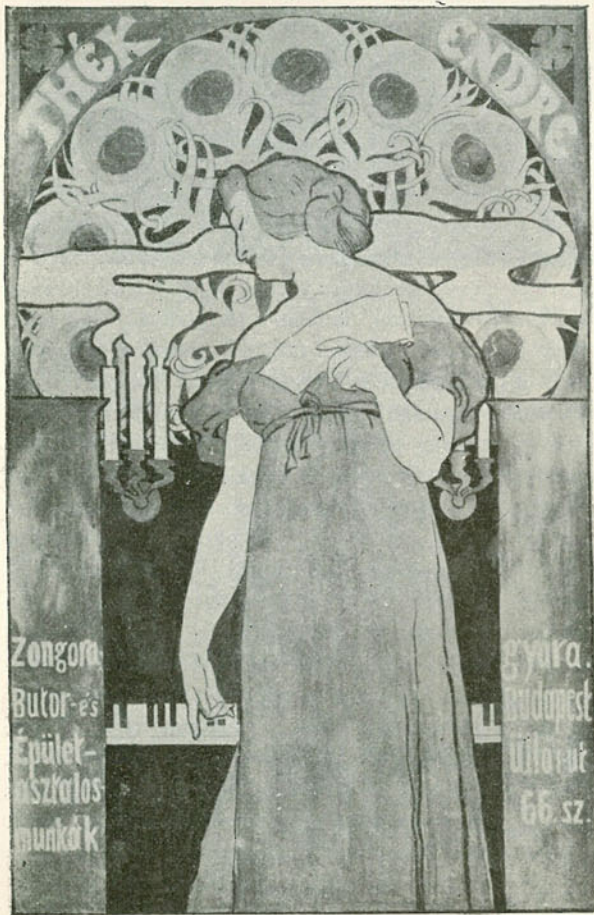
díjat följánlani. A jeligés levélke fölbontatván, szerzőjéül *Förk* Ernő építész ismeretett föl.

Dicséretet kaptak még sorrendben a következők: *Sándor* B. második számú tervezete, *Petrides* János plakátja és az „Akarrat“ jellegű mű. A pályabíróság sajnálatára a „Liszt“ jeligés, szép művészi tulajdonságokkal dicsekvő pályaművet nem vehette figyelembe, mert a pályázati föltételeknek nem felelt meg. A pályázat eredményét a jury várakozáson fölül sikerültnek jelzi.

Az első díjjal kitüntetett pályaterv tökéletes kompozíció, mely hasonló föladatok megoldásához nagy tehetségre valló kézre mutat. Tárnya a zongora billentyűjére kezét hanyagul támasztó, éneklő nő, feje körül —

neki mintegy dicsfényt adó — pompás pávafarkos ornamentikával. Színkezelése a lehető legegyszerűbb. Hibája, hogy a zongora nem lép eléggé előtérbe és az írás nem alkalmazható föltűnően. *Boros* plakátjának bájos kompozíciója van: esti világtásnál zongorázó férfi, a kit egy idősebb és egy fiatalabb hölgy hallgat. Pompás poze és művészi színhatás. Kár, hogy kissé sok színt alkalmazott, mely a plakát előállítását nagyon költségessé tenné. A harmadik díjat nyert tervezetnek („Három szín“ jeligével) sikerüit hatása és igen eredeti kompozíciója van: zongoránál ülő bájos gyermek, a lehető legszélesebb kezelésben (a mi leginkább való egy plakátnak) ábrázolva. Írása mesteri; majdnem azt a hatást teszi, mint az arab írás.

Az első dicséretet nyert „Ha“ jeligés tervnek (írásáról ítélve a „Három szín“ szerzőjére vall) szintén szabatos rajza, jó ornamentikája, diskkrét színei vannak. *Sándor* B. meglepően szépen sikerült 3 tervezetével.

„L’AFFICHE“ JELIGÉS PÁLYAMŰ. Vaszary János.

Az első számúban feltűnő egy gyönyörűen, biztos kézzel megrajzolt zongorázó nő és jó ötlet a hirdető gyáranak rajzban való bemutatása. Kár, hogy a kompozíció szétszakgatott, mert különben a bemutatott alkotásoknak egyik legjobbjá lett volna. Kedves hatású a második számú terv, egy lábhegyre emelkedő, zongorát billegető helyes kis gyermekkel; a harmadik számú terve egy színház függönyére volna alkalmas, a maga – zongora billentyűin végigszaladó – cicájával. Nem jó volt, hogy az „Akarat” jeligés terv szerzője oly vastag körvonalakkal tette nehézkesé zongorázó hölgységét, mert kompozíciója különben sikerült. A vasszorgalmú és tehetséges *Petrides* János, ungvári szakiskolai rajztanár is igen szép – különösen modern ornamentikájával föltűnő – tervezetet küldött be ezúttal. Kár, hogy sok van benne a jóból: túltömött és kissé tarka.

Sajnálatos, hogy a „Liszt” jeligés pályaterv semmi írást sem alkalmazott plakátján, sőt annak megfelelő helyet sem biztosított. Hangulatos kompozíciója (zongora mellett ábrázoló hölgy) elsőrangú művészi munka.

A *Timár* J. M. plakátja, mint hirdetés, igen sikerült. A hirdetés tárgya – a zongora – ezen van egyik leghelyesebb állásban és kellő méretekben ábrázolva. Színei fakók, írása az ornamentált alapon elvész. Az „Ipar teszi nagygyá a nemzetet” jeligés terv is kedves dolog; ügyes helyzetben két kis gyermek énekét kíséri az anyjuk. *Scheiber* Húgó tervét a felgöngyölgetett papiroskartusra alkalmazott fölirata teszi tönkre, mert különben zongorázó nője igen jól van megrajzolva. *Bruck* Ede plakátjának írása már túlságosan ornamentált, alig olvasható, a mit egy hirdetésen

kerülni kell; színhatása különben ennek is jó.

Inkább színház függönyére való színezés és kompozíció a „Mephisto” és „Faust” jeligéjű, egy kéz munkájára valló tervezetek. *Cheret* iskolája látszik meg rajtuk; föltűnő (a nélkül, hogy azért rikító lenne) színkezelés, jól rajzolt alakok, bizonyos tekintetben azonban (különösen a „Mephisto”) karrikaturázva. A „G. K. 100” jeligés terven az élénk taglejtésű nő kissé el van rajzolva és bár kezdő kézre, de jó szemre vall a „Természet” A és B jeligés terve. Mindkettő, kissé átdolgozva, egészen helyén volna egy fölvonás közötti függönyön. *Bajkovecz* plakátjának csinos – gyalúból kihajtó – díszítménye van és a H. E. J. monogrammos

„PARSIVAL” JELIGÉS PÁLYAMŰ. Boros Rudolf.

két tervezet is igen megszívlelendő, de befejezetlen munka. Két terv, a „Szegefű“ jelígyés és *Mlinek* Adolf terve vall csak német befolyásra: az első zongorázó gnómjaival, a második német reneszánsz díszítményeivel. Az „Uarda“ jelígyés spiritiszta plakát: a láthatatlanból kinyúló két zongorázó kéz.

A pályabírák egyike egy dolgot sajnált, és ebben igaza van: hogy nem jutott eszébe egyik pályázónak sem zongorázó hölgyét a mi szép, XVII. századbeli régi magyar köntösünkbe (aranyos tutyi a fejen, puffos ingváll, csipkekötény) öltöztetni. Egy-két ilyen tervezet ebbe az internacionális bájos hölgytársaságba igen helyén való lett volna.

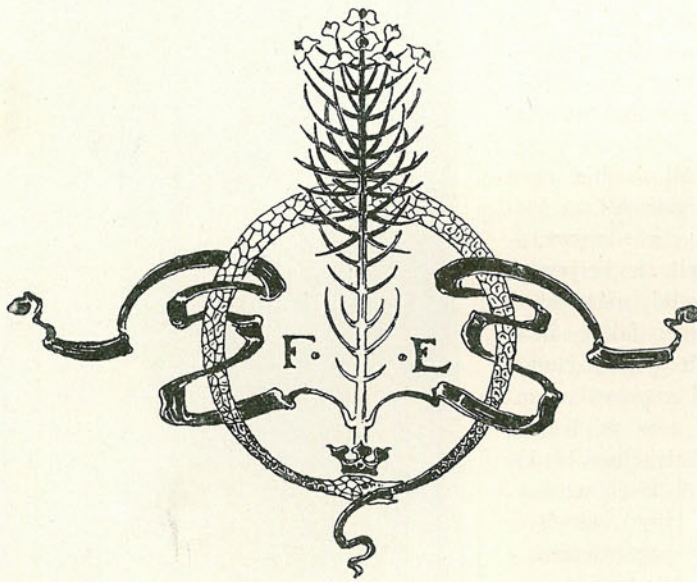
Nagy köszönettel tartozunk szimpatikus modern nagyiparosunknak, *Thék* Endrének, hogy áldozatkészsége ennyi sok tehetséges tervező nevént hozta közforgalomba. Köszö-

netünket a tervező művészeknek részvételökért és a „M. Iparművészet“-nek jó gondolatáért és közbenjárásáért. X.

*

Thék Endre úr óhajára a szerkesztőség ezen az úton fölhívja *Sándor* B. és *Timár* B. művész urakat, hogy akár *Thék* úrnak közvetlenül, akár a „M. Iparművészet“ szerkesztőségének adják tudtára, hogy művüket (*Sándor* B. úr az első számmal jelelt munkáját) mily összegért hajlandók *Thék* úrnak átengedni?

A többi pályázó művész tervezetét a szerkesztőségnek február 1-je után bármikor átveheti. Ugyszintén itt jegyezzük meg, hogy a „M. Iparművészet“ címlapjára bejött és nem díjazott pályaterveket szerzőik szintén átvehetik szerkesztőségünkben (Kinizsy-utca 31) reggelenként 8–10 óra között.

Förcs E. rajza.